

Taggmakrell

Foto: Leif Nøttestad

Status og råd

Det norske fisket beskatter vestlig taggmakrell. Datagrunnlaget og kunnskapen om taggmakrell er ikke gode nok til å gjøre en fullstendig bestands-evaluering, derfor er ikke status for bestanden kjent. En kraftig nedgang i eggmengden (mer enn 60 %) i forhold til siste internasjonale eggtegninger i 2010, ble målt i 2013. Fiskedødeligheten har vært relativt lav de siste årene, men har økt raskt de tre siste årene med en topp på $F=0,2$ i 2012. Gytebestanden var på sitt høyeste i 1988, men gikk nedover fram til 2004. I 2005 og 2006 var det en svak økning. Mengdeberegningen fra de internasjonale eggundersøkelsene på vestlig taggmakrell gav en gytebestand på 0,84 millioner tonn i 2013, en kraftig nedgang fra 1,85 millioner tonn for 2011. Det er svært stor usikkerhet knyttet til denne måten å beregne gytebestanden av taggmakrell på.

Totalfangsten var på 173 100 tonn i 2012. Anbefalt totalkvote for 2014 er satt til < 110 546 tonn.

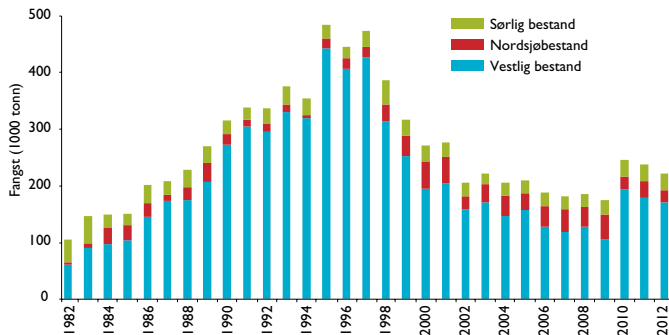
Fangst av umoden taggmakrell i oppvekstområder som Den engelske kanal og sør av Irland har økt foruroligende. 2001-årsklassen har vært usedvanlig godt representert i dette fisket siden 2002. Dette skyldes nok at fisket har vært intensivert i disse områdene, men også at det sannsynligvis er en relativt god årsklasse. 2001-årsklassen er estimert til ca. en tredjedel av størrelsen på den store 1982-årsklassen, men betydelig over årsklassene fra første halvdel av 1990-tallet. Det er fortsatt ingen tegn til sterk rekruttering etter 2001-årsklassen.

Fiskeri

Internasjonal fangst av vestlig taggmakrell økte sterkt fra 62 000 tonn i 1982 til 580 000 tonn i 1995. Økningen i fangst og bestandsstørrelse skyldtes den usedvanlig sterke 1982-årsklassen. Siden 1995 har det jevnt over vært nedgang i fangstene. I 2007 var fangsten 123 000 tonn, det laveste siden 1995. Det er ventet en totalfangst på 183 000 tonn i 2013.

Det norske fisket foregår i norsk sone i Norskehavet/Nordsjøen i oktober–november. Det har variert mye de siste årene. Tall for 2009 viser en fangst på 72 619 tonn, 12 655 tonn i 2010, 21 135 tonn i 2011, kun 3 400 tonn i 2012 og ca. 6 800 tonn i 2013. Tidligere gikk det meste av de norske fangstene til mel og olje, men i de siste årene har hovedmengden blitt eksportert til konsummarkedet i Japan til gode priser.

Andre store aktører i fisket er Nederland, Irland, Danmark og Spania. Det er stort sett bare Norge som fisker med snurpenot, vanlig redskap ellers er trål.

Rapportert norsk fangst av vestlig taggmakrell og total fangst av den vestlige, sørlige og nordsjøbestanden.

Reported Norwegian catches of western horse mackerel and the total catches of western, southern and North Sea horse mackerel.

Taggmakrell – *Trachurus trachurus* – Horse mackerel

Andre navn: Hestmakrell, hestemakrell

Gyteområde: Tre bestander, vestlig, sørlig og nordsjøbestanden, med ulike gyteområder: vest av De britiske øyer og Irland, utenfor Portugal og Spania og i sørlige del av Nordsjøen

Maks størrelse: 40 cm og 1,6 kg

Levetid: Opptil 40 år

Føde: Bunndyr om vinteren, og plankton, yngel og liten brisling, sild og blekksprut om sommeren

Særtrekk: Taggmakrell har mange plateformede skjell langs sidelinjen, har pigger/tagger og har også en tydelig mørk flekk på gjellelokkets bakkant.

Nøkkeltall:

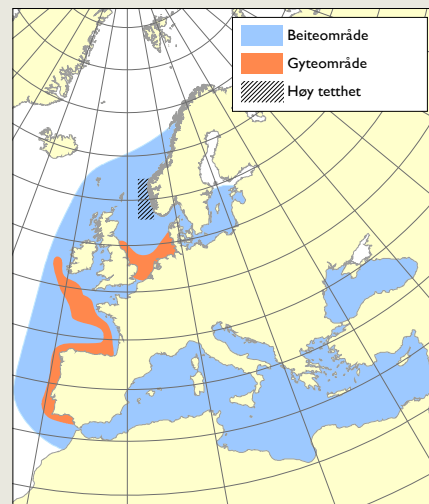
Det er ingen omforent kvote eller forvaltning av bestanden, og i norsk økonomisk sone er fisket nærmest fritt.

KVOTERÅD 2014: 110 546 tonn

KVOTERÅD 2013: 126 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2013: 44 millioner kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2013: 74 millioner kroner

Fakta om bestanden:

I Nordøst-Atlanteren er taggmakrellen utbredt fra Afrika til ca. 66°N, inklusiv Middelhavet, Svartehavet og Skagerrak. I de europeiske fiskeområdene er det tre taggmakrellbestander som har fått navn etter gyteområdene sine. Den sørlige bestanden gyter utenfor Spania og Portugal, den vestlige gyter i Biscaya, vest av Irland og Storbritannia, og nordsjøbestanden gyter i sørlige Nordsjøen. Vestlig taggmakrell gyter stort sett i samme område og til samme tid som vestlig makrell. Etter gyting foretar den også en tilsvarende næringsvandring inn i Norskehavet og Nordsjøen. I motsetning til makrell i de samme farvannene, forvaltes taggmakrell som tre individuelle bestander. Fangstene fordeles på bestand i forhold til når og hvor fangstene er tatt.

Undersøkelser av taggmakrellens rognsekker har vist at det med dagens teknikk er umulig å finne ut hvor mange egg en hunnfisk gyter. Det ser nemlig ut til at taggmakrell kan justere eggproduksjonen i løpet av gytesesongen. Derfor er det heller ikke mulig å regne om eggproduksjonen til gytebestand med særlig stor nøyaktighet.